

Friedrich Klára: Rovás emlékek nyomában Székelyföldön 12. rész

121.11X 2K+AK00301 2X4B0D 0303AB3PM0H :41A0 8T41+3P0

Székelyudvarhely Hargita megye második legnagyobb városa, a régi Udvarhelyszék és Udvarhely megye központja.

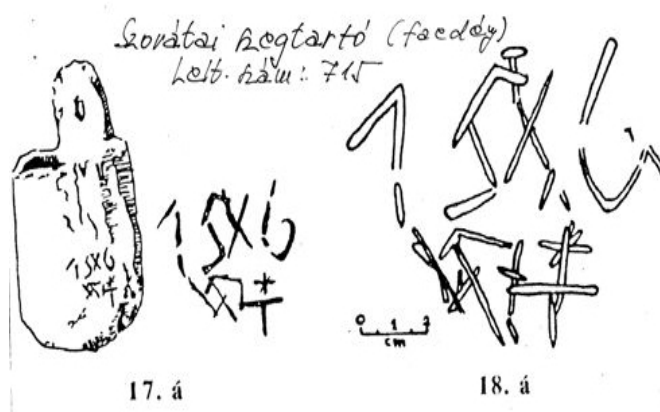
A székelyföldi Hargita című lap 1970/jan./13-i számában jelent meg, hogy a Székelyudvarhelyi Református Tanítóképző kollégiumának 1929-es évkönyvében egy rovás ábécé található, amelyet dr. Lévai Lajos, az intézet akkori tanára és az 1970-es cikk írója jegyzett le. Az ábécét Forrai Sándor is közölte könyvében. (1994/316, 317) Felül a lap címe: ROVÁS ABC ÍRÁS

De még ezen kívül is több rovásjelet rejtettek el a rajzolon.

GSI SZÉKELY A.B.C		
aá = 4	j = 1	r = H
b = X	k = 0	s = ^
c = ↑	wk = Z	sz = l
cs = H	l = M	t = Y
d = +	ly = 0	ty = X
e, é = 2	m = 8	u = K
f = 0	n = 0	ü = 4h
g = ^	ny = 4	v = +M
gy = ≠	o = 5b	z = H
h = 22	ó = K, X, 2	zr = Y
i = +	p = 3H	

Haáz Rezső rajztanárról és néprajzgyűjtőről (1883-1958) elnevezett székelyudvarhelyi múzeum gazdag gyűjteményében is vannak rovásírásos emlékek. A múzeum munkatársai 1978 nyarán régészeti feltárásokat végeztek a Firtos várban. A kőfal omladékából két olyan kőtömb is előkerült, amelyen rovásjelek vagy elhelyezési jelek találhatóak. Ferenczi Géza szerint a 12. sz. második feléből vagy a 13. sz. elejéről származnak. Mindkettő a Székelyudvarhelyi Múzeumban tekinthető meg, a múzeum külső falánál elhelyezett kőemlékek között.

Sajnos évek óta nincs kiállítva, pedig régebben látható volt egy diófagyőkérből készült szegtartó, amely Szovátáról származik, 1516 vagy 1546-ból. Az ezen lévő rövid rovásszöveget és évszámot Székely Zoltán fejtette meg. Ferenczi Géza: Székely rovásírásos emlékek című könyvében és Libisch Győző Emléktárában is szerepel.

17. á

18. á

Székelyföldnek sok csodája van, de ezek közül is kiemelkedik a Jézus kápolna.

Bejárata mellett olvasható Pomjánék Béla ismertetője, ezt idézem tömörítve: *A kápolna Székelyudvarhely legrégebbi építészet maradt műemlék épülete.*

Építési ideje ismeretlen, a XII. századra feltételezik. Alaprajza:

3,40 x 3,40 méteres négyzet alapra szerkesztett négy karéjos kápolna.

Festett kazettás mennyezetét 1677-ben készítették, ez jelenleg múzeumban van, másolata 1903-ban készült. A hagyomány szerint a közeli hegyen állt Attila testvérének Budának vára, Budvár. A tatárjárás idején a székelyek ide húzódtak fel és egyikük nyilával szíven találta a tatár kánt. Ennek emlékére emelték azon a helyen a kápolnát.

A kápolnában található rovásjelekre dr. Mózes Gyula hívta fel a figyelmet.

A régészek a falkutatás során a vékony meszes vakolatot néhány helyen megbontották és alóla csudák tárultak fel, egy freskórészlet, egy gyönyörű arc, talán Szent László.

Továbbá láthatók bekarcolt jelek, a szakirodalomban eddig még le nem írt rovás és latin betűk vegyesen.

Vörös krétával, vagy ceruzával írt betűk is feltűnnek, hasonlóan a bögözi felirathoz. Kovács Miklós középiskolás, a 11. Kárpát-medencei Rovásírásverseny egyik győztese elemlámpájával az oltár mögé világítva, ott is rováskarcolatokat vett észre.

Az épület külső falán útitársunk Onody Gyula, a Balatonszabadi Polgár Info szerkesztője fedezett fel eddig szintén még le nem írt rovásjeleket.

Az udvaron, a déli bejárat fakapujához néhány kopjafa támaszkodik, nagy örömmel olvastuk rajtuk a rovásfeliratokat.

A kápolnát kőfal kerítés veszi körül, déli bejáratának oromzatán különösen érdekes a három nagy patakkőből kialakított kereszt.

Feltételezésem szerint ehelyt egy még régebbi templom állhatott, annak tetejét díszíthette. Aki Székelyudvarhely felé jár, ne kerülje el ezt a csodálatos épületet s a gyönyörködés után mondjon itt egy imát Hazánk sorsának jobbra fordulásáért.

A 4. fényképet dr. Mózes Gyula, a többit Friedrich Klára készítette, a 4.részben említett ok miatt felhasználásukhoz az ő engedélye szükséges.

Irodalom:

Ferenczi Géza: A székely rovásírás Erdélyben ma létező emlékei (In: Rovásírás a Kárpát-medencében, szerk: Sándor Klára, 1992)

Ferenczi Géza: Székely rovásírási emlékek (Székelyudvarhely, 1997)

Forrai Sándor: Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig (Antológia Kiadó, 1994)

Friedrich Klára: Rovásírás iskola, 24. rész (Honlevél/2010/július)

Friedrich Klára: Rovásémlékek nyomában Székelyföldön (In: Magyarságtudományi Füzetek, 7. kötet, 2010)

Libisch Győző: Rovás Kincsek (A magyar rovásírás emléktára-CD, 2004)

ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ.ᐃᐃᐃ :ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ